

Doorgeprikt

Sinds de jaren vijftig worden kinderen in Nederland gevaccineerd tegen ernstige ziekten. Die ziekten zijn daardoor zo goed als verdwenen. Op internet zwerft echter 'ongenuanceerde onzin' tegen vaccinaties rond. Sommige ouders twijfelen daardoor aan het nut en de veiligheid ervan. Ten onrechte, vindt dr. Hans Rümke.

Uit onderzoek blijkt dat het vertrouwen in vaccinaties aan het afkalven is. Ouders vragen zich steeds meer af of de inenting wel veilig zijn voor hun kind en of kinderen zo veel prikken op jonge leeftijd wel aankunnen. In ons land is sinds 1994 de *Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken* actief. Deze vereniging wil onder meer informatie geven over de gevolgen van vaccinaties, zoeken naar alternatieven voor vaccinaties en

mensen steunen die ervoor kiezen hun kinderen niet of gedeeltelijk te laten vaccineren. Maar de informatie die de vereniging geeft, onder meer via de website, www.nvkv.nl, is "redelijk ogend, maar ongenueanceerde onzin," stelt dr. Hans Rümke.

"De vereniging, die ik overigens helemaal niet kritisch vind, zuigt ongefundeerd aan het vaccinatieprogramma, dat ik als een groot goed beschouw. De ziekten waartegen het

programma bedoeld is, zie je niet meer. Ook de nieuwe vaccins tegen *pneumokokken* en *meningokokken* zullen veel ziekte voorkomen. Zonder vaccinaties zouden we een grote golf van ziekten over ons heen krijgen."

Golf kinkhoestgevallen

Dat laatste is niet alleen maar theorie, maar in de praktijk gebleken. In Engeland bestond halverwege de jaren zeventig het idee dat vaccinaties tegen kinkhoest kunnen leiden tot hersenbeschadiging. Veel mensen lieten toen hun kinderen niet meer inenten. "Met als gevolg," vertelt Rümke, "dat Engeland te maken kreeg met een golf van kinkhoestgevallen. Veel kinderen werden ernstig ziek en er waren ook sterfgevallen. Het is alweer lang geleden, maar als les blijft het een duidelijk voorbeeld."

Dr. Rümke weet waarover hij praat. Met zijn huidige bedrijfje *Vaxinostics*, dat is gevestigd in het faculteitsge-

bouw van Erasmus MC, onderzoekt hij vaccins bij kinderen, maar dat deed hij ook al bij het RIVM, waar hij jarenlang heeft gewerkt aan de veiligheidsbewaking van het nationale vaccinatieprogramma. Hij heeft met veel ouders gesproken en weet uit eerste hand welke vragen en twijfels die hebben.

Mazelen zijn dodelijk

Die twijfels van ouders zijn gebaseerd op verschillende argumenten. Een ervan is dat de ziekten waartegen gevaccineerd wordt niet ernstig zouden zijn. Rümke weerspreekt dat: "Wereldwijd overlijden jaarlijks een miljoen kinderen aan de mazelen. In Nederland was er in 1999 nog een epidemie van mazelen onder vaccinatieweigeraars. De Inspectie voor de Volksgezondheid kreeg toen drieduizend meldingen, maar waarschijnlijk waren het er veel meer omdat lang niet alle gevallen worden gemeld. Drie kinderen zijn toen overleden, er

waren tweeënzeventig ziekenhuisopnames en honderden kinderen hadden complicaties, zoals luchtwegproblemen en oorontsteking. Zonder vaccinatie kan de ziekte dus nog steeds de kop opsteken, met soms ernstige gevolgen."

Rümke noemt kinkhoest als ander voorbeeld. "Dat is een beroerde ziekte, vooral voor kinderen. Er zijn homeopatische druppeltjes in de handel, maar de ziekte heeft grote kans op complicaties. Eén op de duizend patiënten overlijdt eraan. Uit dit soort feiten blijkt wel dat de ziekten wel degelijk ernstig zijn."

Geen risico nemen

Een ander argument tegen vaccinaties is dat het nuttig is om ziekten te doorstaan. Vooral antroposofen verkondigen deze gedachte. Het kind zou 'beter in zijn lijf groeien' en heeft uiteindelijk een lichaam dat 'beter bij hem past'. In Engeland worden zelfs nu en dan 'contactpartijtjes' gehouden, georganiseerd rond een ziek kind en bedoeld om andere kinderen bloot te stellen aan de ziekte. "Erg gevaarlijk," vindt Rümke.

Bovendien zou het kind tijdens de ziekte meer troost en aandacht krijgen, wat goed is voor de sociale ontwikkeling. "Een mooie gedachte," oordeelt Rümke, "maar met dodelijke ziekten zou ik toch geen risico nemen. Natuurlijk, mijn moeder zat vroeger ook met een kopje thee naast me als ik ziek was. Dat heeft zeker leuke kanten. Maar ik gun toch niemand het risico op complicaties door de ziekte. Die extra aandacht van moeder kan met nog genoeg andere ziekten."

Nóg een argument: vaccins zijn gevaarlijk voor kinderen. Rümke: "De Britse arts Wakefield publiceerde vier jaar geleden in het vaktijdschrift *The Lancet* dat de BMR-vaccinatie (tegen bof, mazelen en rode hond) chronische darmontsteking en autis-

me tot gevolg kan hebben. Dat leidde in Engeland tot een daling van BMR-vaccinaties met meer dan vijftig procent. De theorie van Wakefield is echter nooit bevestigd. Maar hij blijft bij zijn standpunt, dat anderen al vele malen hebben weerlegd."

Complottheorie

Rümke hoort af en toe zelfs een soort complottheorie over de vaccinaties: het vaccinatieprogramma zou een groot bolwerk zijn, bedoeld om geld te verdienen. En natuurlijk is er nog het religieuze argument: ziekte is de wil van God, en die mag je niet tegengaan.

Hoewel nadelen van vaccinaties feitelijk nooit zijn aangetoond, blijven sommige ouders huiverig voor inenting. Rümke kan dat voor een deel wel verklaren: "De leeftijd van vaccinaties valt samen met het moment waarop zich mogelijke erfelijke ziekten en ontwikkelingsachterstand bij kinderen openbaren. Als ouders een ziekte bij hun kind ontdekken, zoeken ze natuurlijk naar een oorzaak. Vaak leggen ze daarbij een verband met de toegediende vaccinaties, die hier vanaf de leeftijd van twee maanden worden gegeven. Maar het is belangrijk om 'na' en 'door' vaccinatie uit elkaar te houden. Vorige week heb ik de griep prik gehad. Als ik morgen van m'n fiets val, gebeurt dat ná de vaccinatie, maar niet per se dóór de vaccinatie. Als bij kinderen de vaccinaties op een latere leeftijd worden gegeven, zoals elders wel is gebeurd, zie je het optreden van chronische ziekten niet meeverstappen. Die ziekten komen dus niet dóór de vaccinaties."

Verband met wiegendoed

Ook wiegendoed zou geassocieerd zijn met vaccinaties. Ook tegen dat idee heeft Rümke een argument: "In 1988 kwam wiegendoed 220 keer voor, nu nog maar 30 keer per jaar. Terwijl er in die tijd vaccins zijn bijgekomen. Die daling komt doordat

we nu de échte risicofactoren voor wiegendoed beter kennen, die te maken hebben met de ligging van de baby, matrasjes, dekbedjes en roken in huis."

Uit ervaring weet dr. Rümke wel dat ouders steeds meer behoefte hebben aan goede informatie over vaccins. Men wil in toenemende mate zelf een keuze kunnen maken, gebaseerd op goede voorlichting. Dat is ook gebleken uit een kleinschalig TNO-onderzoek van enkele jaren geleden. Vijfhonderd ouders werd gevraagd wat zij wilden weten over vaccinaties. Dat was vooral: werkt het vaccin?, en: is het veilig? "Het antwoord op beide vragen luidt wat mij betreft ja," zegt Rümke. "Maar het is wel zaak om nu meer voorlichting te gaan geven. Dat gebeurt onder meer via een website en met een brochure met 44 vragen en antwoorden. Opvallend vind ik wel dat het vaccinatieprogramma tientallen jaren heeft gedraaid zonder dat die voorlichting noodzakelijk was. Kennelijk is het maatschappelijke klimaat nu anders dan vroeger. De informatiebehoefte is groter. Ouders luisteren niet meer als vanzelfsprekend naar een autoriteit. Ze willen meer weten en zeggen: 'Laat maar zien die getallen.'"

Groepen vergelijken

Eigenlijk zou alleen een vergelijkend onderzoek alle misverstanden die steeds weer opduiken uit de weg kunnen ruimen: kinderen die wél zijn ingeënt vergelijken met kinderen die niet zijn ingeënt. Helaas is dat niet zo eenvoudig, denkt Rümke. "Ouders die vaccinaties weigeren, hebben vaak een heel andere leefstijl. Je kunt de groepen dus niet zo maar met elkaar vergelijken, want eventuele verschillen zou je dan ook kunnen wijten aan de andere manier van leven. De beschermende werking van de vaccins is natuurlijk wel in de jaren vijftig onderzocht, voordat ze in gebruik werden genomen. We zijn nu vijftig jaar bezig met DKTP-vaccinaties en ik zie dat Nederlandse

kinderen erg gezond zijn. Mijn standpunt is daarom: laat je kind altijd vaccineren." ■

MEER INFO?

www.vaccinatie.minvws.nl
www.entadministratie.nl
www.rivm.nl

3200 WATTENSTAAFJES

Zo'n 3200 Zuidhollandse kinderen hebben deelgenomen aan een onderzoek tijdens de inentingcampagne tegen meningokokken C, die dit jaar in het hele land is uitgevoerd. In Ahoy is bij de kinderen tijdens de vaccinatieronden een monster uit de neusholte genomen, met een wattenstaafje. De zo verzamelde monsters wil het bedrijf *Vaxinostics*, samen met het Laboratorium Kindergeneeskunde en de afdeling Medische Microbiologie, gebruiken om vast te stellen hoe vaak meningokokken en andere bacteriën voorkomen bij gezonde mensen.

"Het was nu de laatste kans om dat te meten bij kinderen die niet zijn ingeënt. Die kans hebben we met beide handen aangegrepen," vertelt Hans R. van Vaxinostics. "Een tweede doel was het verzamelen van veel bacteriestammen van gezonde mensen. Daarvan hebben we er nog niet zo veel. We kunnen deze stammen gebruiken om basaal onderzoek mee te doen."

Het was een hele operatie om het onderzoek op te zetten, vertelt R. van V. "We hebben het op korte termijn georganiseerd, samen met de GGD Rotterdam. Vijftien tot twintig mensen, onder meer studenten en arts-assistenten, hebben er in Ahoy aan meegewerkt. Hier in de medische faculteit hadden we veel ruimte nodig om de vijf- tot zevenhonderd kweken per dag in te zetten. Gelukkig had de afdeling Immunologie net acht nieuwe kweekstoven gekregen die wij konden gebruiken."

De analyse van de neusbacteriën is inmiddels klaar. Bij kinderen tot vijf jaar zijn vooral pneumokokken gevonden. Die kunnen ziekten als bronchitis en middenoorontsteking veroorzaken, maar ook ernstiger ziekten zoals longontsteking en hersenvliesontsteking. Oudere kinderen dragen met name stafylokokken bij zich. Meningokokken komen in alle leeftijdsgroepen relatief weinig voor.

